

Sygn. akt VIII Ua 28/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia SO Bożena Rolińska

Sędziowie SO Jolanta Węs

SO Zofia Kubalska (spr.)

Protokolant – sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy z odwołania A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do zasiłku chorobowego

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 czerwca 2015 roku sygn. akt VII U 1419/14

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSO Jolanta Węs SSO Bożena Rolińska SSO Zofia Kubalska

Sygn. akt VIII Ua 28/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie VII U 1419/14 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 25 listopada 2014 roku i przyznał A. P. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 15 listopada 2014 roku do 5 grudnia 2014 roku (wyrok k. 26 a.s.).

Powyższy wyrok oparty został na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Decyzją z dnia 25 listopada 2014 roku, znak (...) - ZAŚ - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. P. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 15 listopada 2014 roku do 5 grudnia 2014 roku. Powołując się na art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, organ rentowy wskazał, iż po ustaniu, w dniu 11 października 2014 roku tytułu ubezpieczenia chorobowego wnioskodawca kontynuował działalność zarobkową z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u płatnika (...) Zabezpieczeń(...) stanowiącą tytuł do objęcia ubezpieczeniem chorobowym.

Odwołanie od tej decyzji złożył A. P.. Skarżący podniósł, iż umowa zlecenia rozwiązała się z dniem 30 września 2014 roku, ale pracodawca doręczył mu wypowiedzenie do podpisania dopiero w dniu 16 października 2014 roku. Zaznaczył, iż w okresie niezdolności do pracy nie otrzymał żadnego wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia.

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie ustalił, że wnioskodawca A. P. był zatrudniony w firmie (...) spółce z o.o. w L., w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 1 stycznia 2012 roku i z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu. Wnioskodawca pracował w ochronie, w grupach interwencyjnych. Stosunek pracy ustał na skutek rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem przez pracodawcę z dniem 11 października 2014 r. W dniu 30 grudnia 2013 roku wnioskodawca zawarł z C. P., prowadzącym działalność gospodarczą o nazwie (...) umowę zlecenia nr (...). Umowy takie były zawierane cyklicznie - raz na rok lub raz na dwa lata i miały na celu zapłatę za godziny nadliczbowe, faktycznie świadczone na rzecz (...) spółki z o.o. Umowa z dnia 30 grudnia 2013 r. została zawarta na okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku.

Z dalszych ustaleń Sądu wynika, że od dnia 24 września 2014 roku, w związku z chorobą, A. P. przebywał na zwolnieniu lekarskim, które było kontynuowane do 14 listopada 2014 roku. W tym okresie odwołujący się nie wykonywał żadnych prac na rzecz pracodawcy. Po ustaniu umowy o pracę nie wykonywał też żadnych czynności w ramach umowy zlecenia. Wynagrodzenie otrzymywał do czasu zwolnienia lekarskiego.

W dniu 24 września 2014 roku pracodawca rozwiązał umowę zlecenia z dnia 30 grudnia 2013 roku z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który upływał 30 września 2014 roku. Wnioskodawca otrzymał to wypowiedzenie do podpisania dopiero w dniu 16 października 2014 roku.

Decyzją z dnia 14 listopada 2014 roku, znak (...) - (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 12 października 2014 roku do dnia 14 listopada 2014 roku z analogicznym uzasadnieniem jak w sprawie niniejszej.

Sąd I instancji ustalił także, że w okresie od dnia 15 listopada 2014 roku do dnia 5 grudnia 2014 roku skarżący był ponownie niezdolny do pracy z powodu choroby. Niezdolność ta trwała bez przerwy od dnia 24 września 2014 roku.

Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów przedstawionych przez organ rentowy i wnioskodawcę, które nie były kwestionowane przez strony. Wskazał Sąd, iż pozwany nie kwestionował także informacji C. P. o braku wykonywania usług przez A. P. w ramach umowy zlecenia w okresie od 24 września 2014 roku. Sąd ten obdarzył także wiarą zeznania wnioskodawcy gdyż były logiczne i konsekwentne oraz zgodne ze zgromadzoną dokumentacją.

Sąd I Instancji uznał odwołanie wnioskodawcy za zasadne.

Przywołując treść art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2014.159 j.t., dalej zwaną ustawą zasiłkową) wskazał, że zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Następnie powołał się na treść art. 13 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy zgodnie, z którym zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstaje w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Podkreślił Sąd, iż bezspornym w przedmiotowej sprawie jest fakt ustania z dniem 11 października 2014 roku, tytułu ubezpieczenia chorobowego A. P. z uwagi na zatrudnienie w (...) spółce z o.o. w L.. Pozwany nie kwestionował również,

iż w okresie od 24 września 2014 roku do dnia 5 grudnia 2014 roku, A. P. pozostawał nieprzerwanie niezdolny do pracy. Nie budzi też wątpliwości że jego niezdolność do pracy powstała jeszcze w okresie ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę w (...) spółce z o.o.

W ocenie Sądu Rejonowego postępowanie dowodowe wykazało, iż odwołujący się w czasie niezdolności do pracy nie podjął ani nie kontynuował działalności zarobkowej, która stanowiłaby tytuł do objęcia obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniała mu prawo do świadczeń w okresie choroby.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Wyjątkowość ta wyraża się w przyznaniu prawa do świadczenia w okresie, za który nie jest opłacana składka, osobom niepodlegającym ubezpieczeniu. Zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. Ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 2012 roku, I UK 13/12).

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że A. P. nie podjął nowej pracy ani nie kontynuował działalności zarobkowej po ustaniu tytułu ubezpieczenia. Nie otrzymywał też żadnego wynagrodzenia. Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie Sądu, pozbawienie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych A. P. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 15 listopada 2014 roku do dnia 5 grudnia 2014 roku nie było prawidłowe.

Podniósł Sąd, iż brak zaskarżenia przez wnioskodawcę decyzji odmawiającej mu prawa do zasiłku chorobowego z tej samej przyczyny za okres od 16 października 2014 r. do 14 listopada 2014 r. nie zmienia zasadności odwołania w sprawie niniejszej. Nastąpiła, bowiem jedynie przerwa w wypłacie zasiłku chorobowego we wskazanym okresie zaś niezdolność do pracy (powstała jeszcze w okresie ubezpieczenia) miała charakter nieprzerwany.

Sąd Rejonowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w wyroku.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 czerwca 2015 roku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., zaskarżając go w całości. Zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2010 r. nr 77, poz. 512 z późn. zm.) przez uznanie, że wnioskodawca ma prawo do zasiłku chorobowego za okres od 15 listopada 2014 roku do 5 grudnia 2014 roku tj. za okres po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia chorobowego przy jednoczesnym pozostawaniu w stosunku umowy zlecenia z innym podmiotem niż pracodawca, przez ustalenie, że niewykonywanie umowy zlecenia w okresie niezdolności do pracy i nieosiąganie z tego tytułu jakichkolwiek dochodów nie oznacza kontynuowania tej umowy, co doprowadziło do przyznania wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 15 listopada 2014 roku do 5 grudnia 2014 roku.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania (apelacja – k. 32-35 a.s.).

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie istota sporu sprowadzała się do prawidłowej interpretacji przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - zwana dalej ustawą zasiłkową (tekst jednolity: Dz. U. 2014 r. poz. 159) na gruncie, którego należało ustalić, czy prawidłowo organ rentowy odmówił A. P. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 15 listopada 2014 roku do 5 grudnia 2014 roku.

Dokonując kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy oceniał, zatem zastosowanie i prawidłową interpretację przywołanego zarówno przez organ rentowy, jak i Sąd I instancji art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji dokonując interpretacji wyżej wskazanego przepisu doszedł do nieuprawnionych wniosków, co ostatecznie skutkowało wydaniem rozstrzygnięcia w nieprawidłowym kształcie. Stało się tak, dlatego, iż Sąd Rejonowy, wyjaśniając sporne okoliczności sprawy istotne dla jej rozstrzygnięcia oraz dokonując oceny zebranego materiału dowodowego błędnie założył, iż wnioskodawca w czasie niezdolności do pracy nie podjął ani nie kontynuował działalności zarobkowej, która stanowiłaby tytuł do objęcia obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniała mu prawo do świadczeń w okresie choroby.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 13. ust 1 pkt.2 powołanej ustawy zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Oznacza to, iż wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dotyczy sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym (postanowienie SN z 2003-10-29 II UK 176/03, wyrok AP B. z 2001-02-27 III AUa 91/01 OSA 2001/11/42). Wskazana konstrukcja przesłanki "nienabycia" prawa do tego zasiłku pozwala, więc na stwierdzenie, że ryzykiem chronionym powołanego przepisu jest niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, a także nowej działalności dającej źródło utrzymania (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNP 2002, nr 1, poz. 18; Biul. SN 2001, nr 8, s. 3; OSNP-wkł. 2001, nr 20, poz. 2; Prok. i Pr. 2002, nr 1, s. 44; Wokanda 2002, nr 2, s. 17; OSP 2002, z. 12, poz. 151).

Pojęcie działalności zarobkowej, niezdefiniowane ani na gruncie ustawy zasiłkowej ani w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, należy natomiast rozumieć szeroko. W sensie rodzajowym wchodzi tu w grę każda praca (działalność) zarobkowa, mogąca stanowić źródło dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/200, OSP 2002, z. 12, poz. 599). W orzecznictwie, jeszcze na tle ustawy z grudnia 1974 r., wskazywano, że "działalnością zarobkową" jest działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Może nią być na przykład zatrudnienie na podstawie umowy o pracę czy umowy zlecenia lub umowy agencyjnej. Jedną z form działalności zarobkowej jest też prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek. Dodatkowo przyjmowano, że jest to tego rodzaju działalność zarobkowa, która stanowi tytuł do ubezpieczenia społecznego, ponieważ tylko taka działalność może być podstawą do wypłaty zasiłku w miejsce utraconego dochodu, a więc uczynić zbędną ochronę ubezpieczeniową z tytułu poprzedniej, zakończonej działalności. Podkreślano zatem, że działalność zarobkowa to "działalność stanowiąca tytuł podlegania ubezpieczeniu chorobowemu" (wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 68/99, OSNP 2000, nr 19, poz. 726). Obecnie warunek ten jest *expressis verbis* wpisany w komentowanym przepisie.

Pod pojęciem podjęcia lub kontynuowania działalności zarobkowej, stanowiącym przyczynę wyłączającą prawo do zasiłku, należy więc rozumieć istnienie innych źródeł dochodów, będących tytułem do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniających prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Wykonywanie umowy zlecenia daje natomiast podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Zgodnie z art. 11 ust 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają, bowiem na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10, w tym wskazane w pkt 4 osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi. Stosowanie zaś do brzmienia art. 13 pkt 2 osoby wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy

podlegają ubezpieczeniu społecznemu od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. Kontynuacja umowy zlecenia po rozwiązaniu stosunku pracy stanowi, więc negatywną przesłankę przysługiwania zasiłku chorobowego za okres po ustaniu stosunku pracy, jako tytułu ubezpieczenia chorobowego, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2013 r. I UK 626/12 LEX nr 1408145).

W ocenie Sądu Okręgowego wbrew stanowisku Sądu Rejonowego okoliczność, iż wnioskodawca po ustaniu umowy o pracę nie wykonywał żadnych czynności w ramach umowy zlecenia i nie uzyskiwał żadnego wynagrodzenia samo w sobie nie wyłącza regulacji art. 13 ust. 2 ww. ustawy, gdyż przepis ten nie uzależnia prawa do zasiłku chorobowego od osiągania lub nie osiągania dochodu. Wykonywanie działalności - umowy zlecenia, trwa od momentu jej rozpoczęcia do chwili jej faktycznego całkowitego zaprzestania. Praca zarobkowa w tym okresie może, bowiem charakteryzować się różnym natężeniem i w związku z tym być rozliczana w zależności od potrzeb (zapłata następuje tylko w okresach kiedy konkretne zadania były faktycznie podejmowane). Nie oznacza to jednak, iż w okresach mniejszej aktywności wykonującego działalność lub okresach czasowego jej usprawiedliwionego zawieszenia fakt wykonywania, w ogóle umowy zlecenia można kwestionować. W prawnym rozumieniu "zaprzestanie działalności" następuje, zatem z chwilą jej formalnego zawieszenia lub zakończenia na skutek rozwiązania umowy lub całkowitego zaniechania jej wykonywania. Faktyczne chwilowe zaprzestanie prowadzenia działalności wynikającej z umowy zlecenia, które nie zostało spowodowane tymi okolicznościami, nie powoduje, więc wyłączenia prowadzącego tę działalność z ubezpieczeń społecznego i zdrowotnego. W konsekwencji z uwagi na istnienie innych źródeł dochodów, istniała, zatem podstawa do objęcia wnioskodawcy dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Apelacyjny zarzut dotyczący naruszenia wskazanego przepisu poprzez jego nieuprawnione zastosowanie należy, zatem uznać za uzasadniony. Wnioskodawca po ustaniu zatrudnienia w (...) spółce z o.o. w L. kontynuował działalność zarobkową – umowę zlecenia z C. P., prowadzącym działalność gospodarczą o nazwie (...). Zdaniem Sądu nie zachowuje on, zatem prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia – umowy o pracę.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy z mocy art. 386 k.p.c. § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie A. P. uznając, iż nie spełnia on przesłanek warunkujących przyznanie prawa do zasiłku chorobowego.